

Sygnatura akt IV U 451/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Rejonowy w Świdnicy, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w osobie SSR Magdaleny Piątkowskiej

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2021 r. na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148¹ kpc

sprawy z odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 29 września 2020 r., (...)

o świadczenie rehabilitacyjne i zobowiązanie do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. w części i ustala brak obowiązku zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 1537,20 zł.

UZASADNIENIE

Powód A. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 29 września 2020 roku, którą odmówiono mu prawa do wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 19 sierpnia 2020 roku do 27 sierpnia 2020 roku oraz zobowiązano powoda do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 1.537,20 zł. W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, że zgodnie z decyzją ZUS z dnia 6 października 2020 roku przyznano mu ostatecznie prawo do emerytury od dnia 1 września 2020 roku a zatem zaskarżona decyzja nie ma podstaw prawnych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazano podstawę prawną wydanej decyzji, tj. przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r., poz. 870 oraz ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.). Organ rentowy wskazał, że powód od 19 sierpnia 2020 roku uprawniony jest do emerytury przyznanej mu na jego wniosek złożony w dniu 12 sierpnia. Z uwagi na pozostawanie przez powoda w stosunku zatrudnienia wypłata emerytury została zawieszona i jej podjęcie nastąpiło z dniem 1 września 2020 roku. Przy rozstrzygnięciu uprawnienia do świadczenia rehabilitacyjnego w sytuacji zbiegu tego prawa z prawem do emerytury nie jest istotny fakt wypłaty emerytury, ale fakt nabycia prawa do tego świadczenia. Powód został pouczony we wniosku o świadczenie rehabilitacyjne o okolicznościach pozbawiających prawa do tego świadczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. K. od 17 lipca 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku był niezdolny do pracy pobierając z tego tytułu zasiłek chorobowy. Od dnia 1 stycznia 2020 roku do 27 sierpnia 2020 roku powód pobierał świadczenie rehabilitacyjne na mocy decyzji ZUS z dnia 10 stycznia 2020 roku.

Dowód:

-akta (...) Oddziału w W. w załączeniu.

Decyzją wydaną w dniu 9 września 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W., na skutek wniosku z dnia 12 sierpnia 2020 roku przyznał powodowi emeryturę od dnia 19 sierpnia 2020 roku, tj. od osiągnięcia przez powoda wieku emerytalnego. Z uwagi na kontynuację zatrudnienia przez powoda, wypłata emerytury została zawieszona. W dniu 6 października 2020 roku (...) Oddział w W. wydał kolejną decyzję, na skutek wniosku powoda z dnia 24 września 2020 roku, którą podjął wypłatę emerytury od dnia 1 września 2020 roku.

Dowód:

-decyzja z dnia 9 września 2020 roku zawarta w aktach ZUS w załączeniu;

-decyzja z dnia 6 października 2020 roku zawarta w aktach ZUS w załączeniu.

Decyzją wydaną w dniu 29 września 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił powodowi A. K. prawa do wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 19 sierpnia 2020 roku do 27 sierpnia 2020 roku i zobowiązał powoda do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 1.537,20 zł.

Powód był zatrudniony od 9 czerwca 2006 roku do 15 września 2020 roku w firmie (...) sp. z o.o. w K..

Dowód:

-świadczenie pracy wydane dla powoda (k. 9).

W tak ustalonym stanie faktycznym

sąd zważył:

Odwołanie podlegało częściowo uwzględnieniu.

Art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r., poz. 870) stanowi, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Bezsporne w niniejszym postępowaniu było to, że powód w dniu 1 sierpnia 2020 roku osiągnął wiek 65 lat uprawniający go do nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisu art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.). W związku z kontynuowaniem zatrudnienia wypłata świadczenia emerytalnego została zawieszona. Powód do dnia 27 sierpnia 2020 roku pobierał świadczenie rehabilitacyjne. Kwestią sporną pomiędzy stronami pozostawał natomiast fakt, czy w związku z zawieszeniem wypłaty emerytury powód miał nadal prawo do zasiłku rehabilitacyjnego za okres od dnia skończenia 65 lat, tj. 19 sierpnia 2020 roku.

Organ rentowy powoływał się na przepis art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, który w ust. Stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2.

Ust.2 cytowanego przepisu stanowi natomiast, że

Jeżeli ubezpieczony pobiera zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne lub wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane na podstawie przepisów Kodeksu pracy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty szkoleniowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku, świadczenia lub wynagrodzenia.

Wyłączenie ustanowione zostało natomiast w ust. 3, który wskazuje, że przepis ust. 2 nie ma zastosowania do emerytury, o której mowa w dziale II rozdział 1 (czyli sytuacji w jakiej był powód).

W konsekwencji organ rentowy na podstawie art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 roku, poz. 266) odmówił powodowi prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 19 sierpnia 2020 roku do 27 sierpnia 2020 roku i zobowiązał go do zwrotu pobranego świadczenia. Wskazany przepis stanowi bowiem, że osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie zaś z art. 84 ust. 2 powyżej cytowanej ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważane są:

1) świadczenia, które zostały wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących:

a) ustanie prawa do świadczeń,

b) wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części,

jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przepis ten, ustanawiając obowiązek zwrotu świadczenia przez osobę, która pobrała nienależne świadczenie, wskazuje istotną cechę nienależnie pobranego świadczenia w ujęciu u.s.u.s, tj. świadomość (złą wiarę) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. Obowiązek zwrotu świadczenia obciąża więc tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s.), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s.). Świadomość nienależności świadczenia może mieć źródło w pouczeniu udzielonym przez organ rentowy co do okoliczności powodujących konieczność zwrotu świadczenia, bądź też może wynikać z zawinionego działania osoby, która spowodowała wypłatę świadczeń.

W orzecznictwie sądowym, dotyczącym problematyki zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, ugruntowany jest pogląd o możliwości domagania się przez organ rentowy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tylko wówczas, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę, przy czym dla ustalenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, decydujące znacznie ma świadomość i zamiar ubezpieczonego, który pobrał świadczenie w złej wierze.

W niniejszej sprawie nie można uznać, by powód pobrał świadczenie w złej wierze, albowiem nie zostały spełnione przesłanki z art. 84 ust. 2 powołanej ustawy z dnia 13 października 1998 roku. Przede wszystkim powód pobierał świadczenie rehabilitacyjne na długo przed nabyciem prawa do emerytury, bo od stycznia 2020 roku. Zarówno świadczenie rehabilitacyjne, jak i emerytura były ustalane przez ten sam organ, tym samym nie można powodowi stawiać zarzutu, że mógł mieć świadomość, że świadczenie rehabilitacyjne jest wypłacane nieprawidłowo i od dnia ustalenia uprawnień do emerytury stało się świadczeniem nienależnym i podlegającym zwrotowi. Co więcej organ rentowy miał informacje, że powód osiągnie 65 lat w dniu 19 sierpnia 2020 roku a jednak przyznał mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego do dnia 27 sierpnia 2020 roku. Powód składając wniosek o przyznanie mu świadczenia rehabilitacyjnego nie mógł zatem przewidywać, że w przyszłości zajdzie kolizja świadczenia wypłacanych z ubezpieczenia społecznego. A zatem już w momencie ustalania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego oraz okresu jego pobierania organ rentowy winien mieć na względzie wysokie prawdopodobieństwo, że powodowi

zostanie przyznane prawo do emerytury z dniem 19 sierpnia 2020 roku. Co więcej powód w chwili ustalenia prawa do emerytury pozostawał nadal w zatrudnieniu, a decyzja o przyznaniu prawa do emerytury z jednoczesnym zawieszeniem jej wypłaty została wydana w dniu 9 września 2020 roku, czyli już po okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

Ponadto we wniosku o przyznanie emerytury powód przyznał, że pobiera świadczenie rehabilitacyjne do 27 sierpnia 2020 r., co oznacza, że nie wprowadził w błąd organu rentowego co do okoliczności pobieranych świadczeń. Powód nie miał również wpływu na datę wydania decyzji o przyznaniu emerytury, a tym samym nie miał jakiegokolwiek wpływu na ustalenie, od kiedy pobierane świadczenie miało charakter nienależny. Tym samym w postępowaniu powoda nie można dopatrzeć się złej wiary, której celem było nienależne pobranie świadczenia rehabilitacyjnego. Nie można też powodowi stawiać zarzutu, że nie zawiadomił ZUS o fakcie przyznania ,u emerytury, skoro emeryturę otrzymuje od tego samego organu.

Niemniej jednak w świetle cytowanych wyżej przepisów, w związku z ustaleniem prawa do emerytury powoda pobrane świadczenie rehabilitacyjne stanowi świadczenie nienależne. Biorąc jednak pod uwagę, powyższe rozważania i okoliczność, że powód nie pobierał świadczenia rehabilitacyjnego w złej wierze, niezasadne byłoby zobowiązanie go do zwrotu w/w świadczenia. Powyższe stanowisko jest uzasadnione również z tego względu, że powód musiałby zwrócić świadczenie rehabilitacyjne, za okres w którym pomimo ustalenia prawa do emerytury de facto jej nie pobierał ponieważ wypłata była zawieszona. A zatem musiałby zwrócić świadczenie, które już spożytkował na bieżące utrzymanie nie mając innego źródła dochodu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż brak było materialnej podstawy żądania od powódki zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił w części zaskarżoną decyzję, ustalając brak obowiązku zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego.